_____ _____ **16 grudnia 2025**

(liczba punktów) (% punktów)

Wojewódzki Konkurs Geograficzny

dla uczniów klas IV – VIII Szkół Podstawowych województwa pomorskiego w roku szkolnym 2025/2026

„Nasz dom - Europa”

Stopień II – Rejonowy

Instrukcja rozwiązywania arkusza:

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz jest prawidłowo zadrukowany: liczy 17 stron i zawiera 18 zadań. Arkusz etapu rejonowego jest wydrukowany w kolorze.
2. Proszę uważnie czytać polecenia i udzielać precyzyjnych odpowiedzi.
3. W zadaniach zamkniętych jednokrotnego wyboru, proszę postawić znak „X” przy wybranej odpowiedzi. Jeżeli doszło do pomyłki, proszę otoczyć znak „X” kółkiem i wybrać prawidłową odpowiedź. A B C X A B C X A X B C X
4. Odpowiedzi do zadań otwartych proszę zapisywać w miejscu na to przeznaczonym.
5. W przypadku pomyłki w zadaniach otwartych, proszę skreślić błąd i zapisać obok prawidłową odpowiedź.
6. Do obliczeń proszę wykorzystać miejsce na to przeznaczone.
7. Arkusz proszę rozwiązywać używając niebieskiego lub czarnego długopisu albo pióra.
8. Proszę nie używać korektora.
9. Do rozwiązania arkusza nie wolno używać żadnych pomocy – linijki, kalkulatora itp.
10. Czas na rozwiązanie arkusza etapu rejonowego wynosi **90 minut**.

Życzę powodzenia!

dr Bartłomiej Kulas

Brudnopis dla ucznia (nie podlega ocenie)

Zadanie 1. (0 – 2 pkt)

Zapoznaj się z zamieszczoną poniżej listą sześciu nazw własnych w geografii. Na liście znajduje się pięć obiektów, które są zlokalizowane w Europie i jeden poza jej granicami.

Monte Carlo Montenegro Monte Cassino Montevideo Monte Bianco Monte Titano

Odgadnij i zapisz poniżej nazwy dwóch obiektów, które znajdują się na terytorium Włoch (w całości lub częściowo).

1. _____

2. _____

Zadanie 2. (0 – 5 pkt)

Większość języków używanych w Europie należy do rodziny indoeuropejskiej, która dzieli się na liczne podrodziny. **Na przykład: język polski należy do języków słowiańskich.**

Dla podanych poniżej państw europejskich w których używane są języki z rodziny indoeuropejskiej, zapisz nazwę podrodziny (grupy) językowej, do której należy narodowy – najczęściej używany język w danym kraju.

Rodziny językowe do wyboru (kolejność alfabetyczna):

bałtycka; germańska; romańska; słowiańska

1) Rumunia: _____

2) Szwecja: _____

3) Łotwa: _____

4) Chorwacja: _____

5) Portugalia:_____

Zadanie 3. (0 – 2 pkt).

Chociaż w Europie w niemal wszystkich krajach dominuje rodzina indoeuropejska, jest kilka krajów, w których używa się języków należących do innych rodzin językowych.

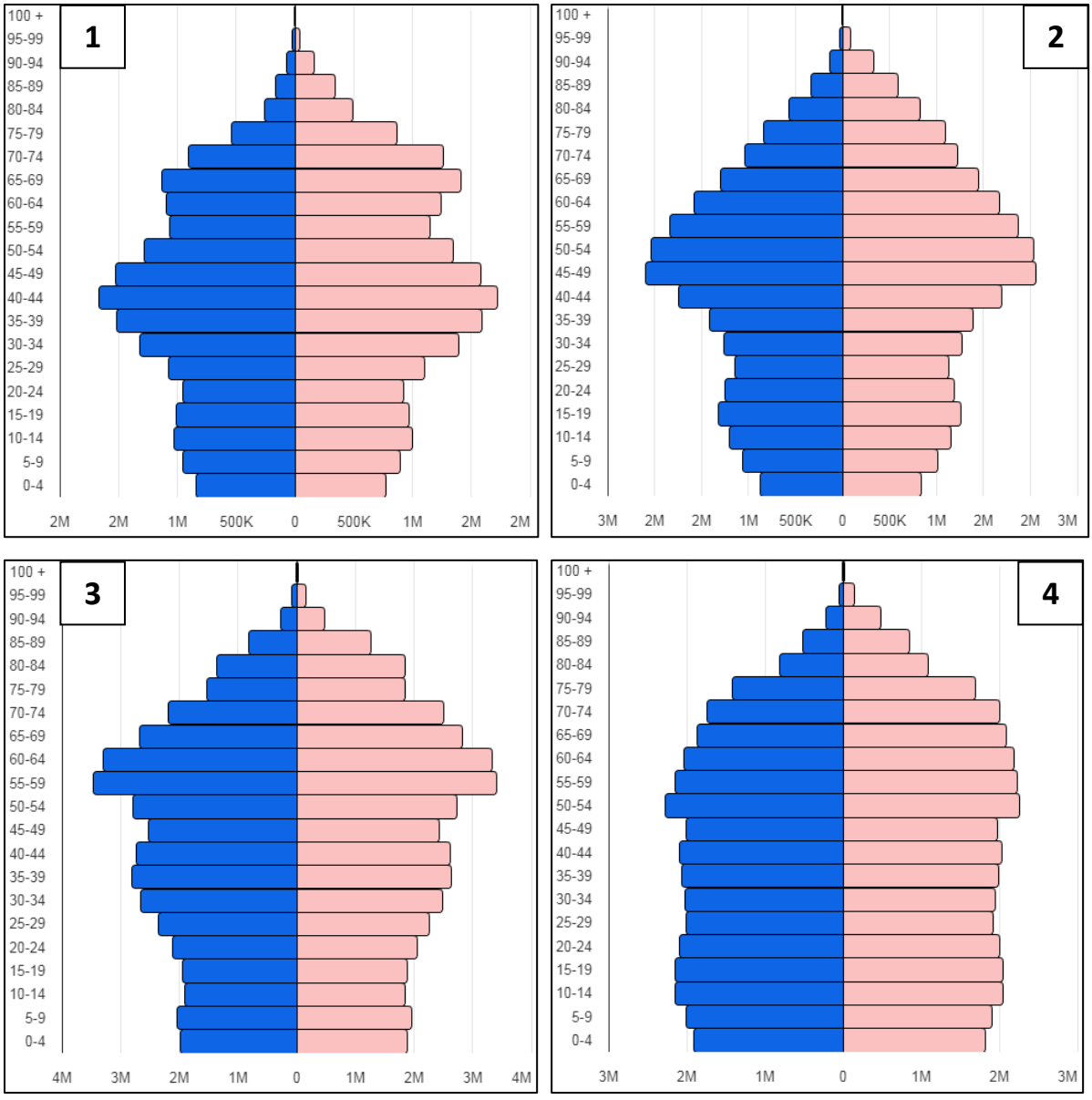
Podaj nazwę dwóch państw, które leżą w Europie (zgodnie z granicami kontynentu uznawanymi przez Polskę) i w których język używany przez największą grupę ludności nie należy do indoeuropejskiej rodziny językowej.

1. _____

2. _____

Zadanie 4. (0 – 4 pkt)

Poniżej zamieszczono piramidy płci i wieku dla czterech dużych europejskich państw, (w kolejności alfabetycznej **do wyboru są: Francja, Hiszpania, Niemcy i Polska**). Kolorem niebieskim oznaczono liczbę mężczyzn, a kolorem różowym – kobiet, według przyjętych grup wieku w przedziałach pięcioletnich. Po lewej stronie wykresu opisano grupy wiekowe, a u jego podstawy skalę liczby ludności.

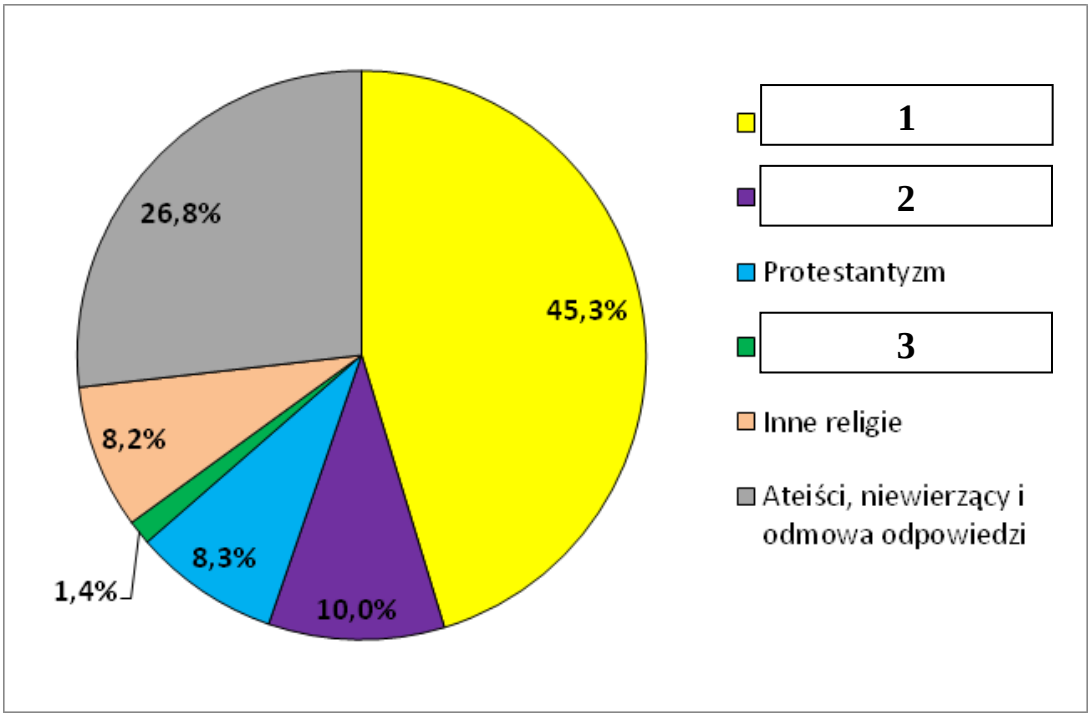
Odgadnij i zapisz poniżej nazwy państw, których dotyczą wskazane piramidy płci i wieku.

1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

Zadanie 5. (0 – 3 pkt)

W 2021 r. na obszarze Unii Europejskiej przeprowadzono badanie Eurobarometr, które dotyczyło deklarowanej przez mieszkańców UE wyznawanej religii lub wyznania. Jego wyniki przedstawiono na wykresie załączonym do zadania.

Odgadnij i zapisz poniżej nazwy wyznań oznaczonych numerami 1, 2 i 3.

Uwaga! Odpowiedź „*chrześcijaństwo*” nie będzie zaliczana.

1. _____

2. _____

3. _____

Zadanie 6. (0 – 2 pkt)

Choć religię wskazaną na wykresie do zadania nr 5 **kolorem zielonym** zadeklarowało tylko 1,4% mieszkańców Unii Europejskiej, to poza Unią Europejską, w Europie znajduje się kilka państw, w których jest to religia dominująca (najliczniej wyznawana w danym kraju).

Podaj nazwy dwóch państw leżących w całości w Europie, ale poza Unią Europejską, w których wyznanie opisane w zadaniu jest religią dominującą (największa liczba wyznawców).

1. _____

2. _____

Zadanie 7. (0 – 8 pkt)

Poniżej zamieszczono opisy czterech ludów (narodów, protonarodów) w Europie.

Odgadnij i zapisz poniżej nazwy ludów (narodów) lub nazwy zamieszkiwanych przez nie regionów (obie odpowiedzi będą zaliczane). Dodatkowo podaj nazwę kluczowego miasta, związanego z ludem (narodem) lub regionem (może to być największe miasto lub stolica administracyjna regionu).

1) Naród (protonaród) celtycki zamieszkujący głównie archipelag Wysp Brytyjskich, znaczna grupa wyemigrowała jednak w przeszłości do krajów takich jak: USA, Kanada, Australia. Od 1707 r. niezależność ludu została zlikwidowana w wyniku Unii z Anglią. Od 1997 r. zamieszkiwany przez tę grupę region ma autonomię, a w 2014 r. rozpisano referendum niepodległościowe, które jednak zakończyło się niepowodzeniem.

Nazwa narodu lub nazwa regionu: _____

Nazwa głównego ośrodka miejskiego:_____

2) Naród (protonaród) romański, obecnie stanowiący jedną z 17 wspólnot autonomicznych Hiszpanii. Od 1479 r. wraz z Aragonią w Unii z Kastylią, ostatecznie unifikacja państw nastąpiła jednak dopiero w XVIII wieku. Dziś to faktycznie autonomiczny region Hiszpanii, jednak przeprowadzone tutaj w 2017 r. referendum niepodległościowe, nie zostało uznane przez rząd Hiszpanii. Najbogatszy region Hiszpanii, stanowiący centrum turystyki tego kraju.

Nazwa narodu lub nazwa regionu: _____

Nazwa głównego ośrodka miejskiego:_____

3) Naród (protonaród) waskoński, obecnie stanowiący jedną z 17 wspólnot autonomicznych Hiszpanii. Od XVI w. większość terytorium tego ludu zagarnęła Hiszpania. W latach 1959-2018 istniała tutaj organizacja terrorystyczna ETA, która dokonała licznych zamachów dążąc do oderwania regionu od Hiszpanii i uzyskania dla swojego narodu niepodległości.

Nazwa narodu lub nazwa regionu: _____

Nazwa głównego ośrodka miejskiego:_____

4)Lud germański (grupa etniczna w obrębie Niemiec), zamieszkujący obecnie jeden z 16 krajów związkowych (landów) Niemiec. W średniowieczu część Świętego Cesarstwa Rzymskiego, później (na krótko) niezależne królestwo. W 1871 r. prowincja włączona do Cesarstwa Niemieckiego. Jest najbogatszym i największym regionem współczesnych Niemiec, słynie między innymi z przemysłu samochodowego oraz organizowanego tutaj Oktoberfest. W ciągu ostatnich kilkunastu lat pojawiły się głosy na rzecz ogłoszenia niepodległości regionu.

Nazwa narodu lub nazwa regionu: _____

Nazwa głównego ośrodka miejskiego:_____

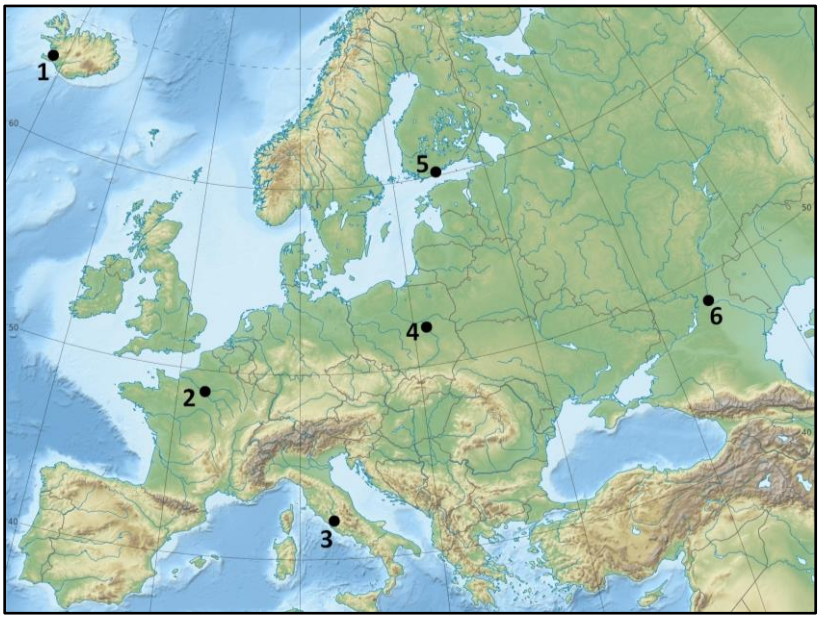
Zadanie 8. (0 – 6 pkt)

Rozpoznaj i dopasuj klimatogram do właściwego punktu na mapie. Dopisz do numerów poniżej właściwe litery wykresów.

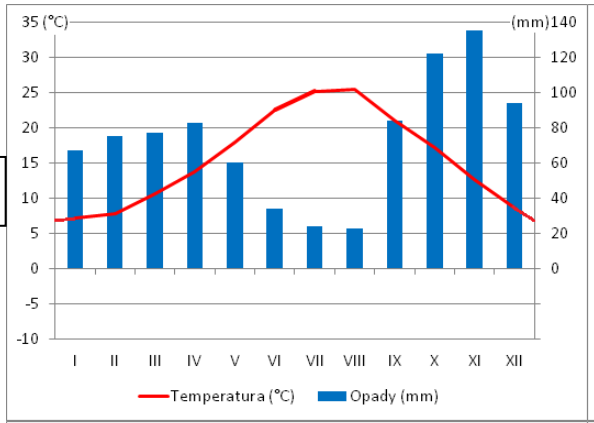
1_____ 2_____

3_____ 4_____

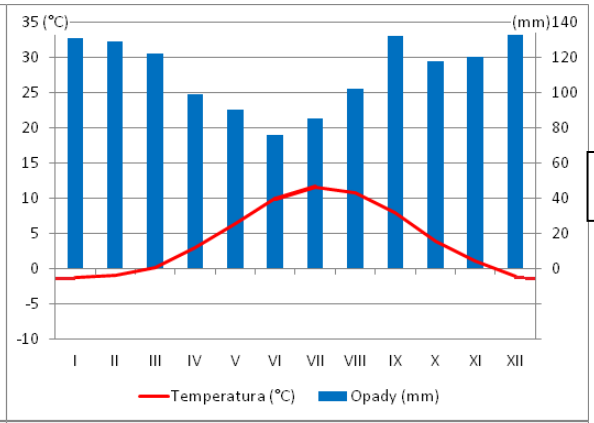
5_____ 6_____

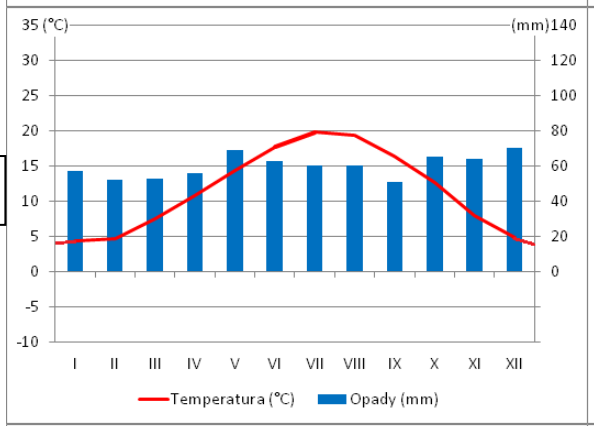
A

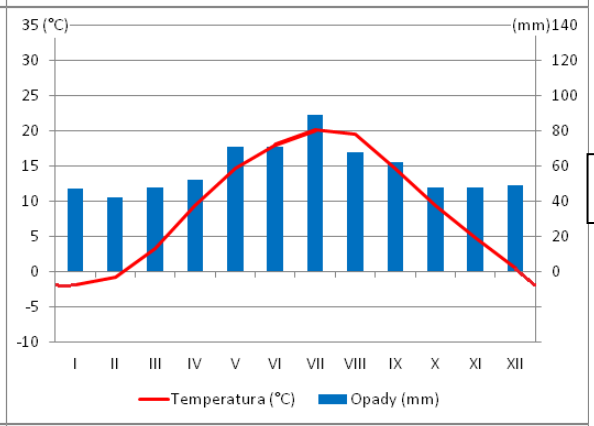
B

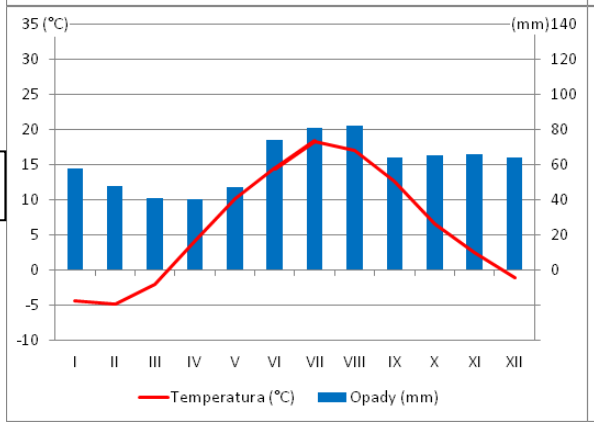
C

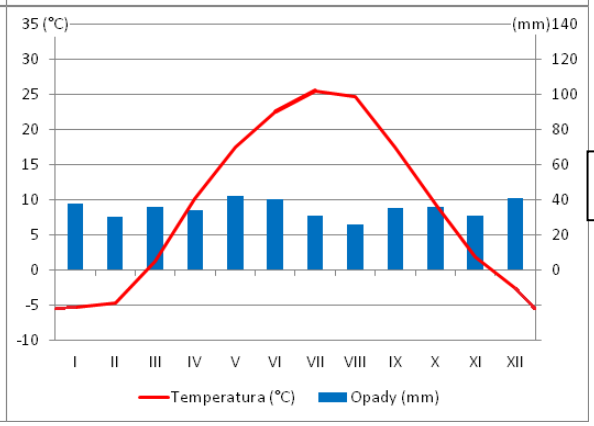
D

E

F

Zadania 9 i 10 wykonaj wykorzystując załączoną mapę.

Zadanie 9. (0 – 4 pkt)

Poniżej zamieszczono cztery zdania dotyczące zjawisk geologicznych w Europie.

Oceń, czy wskazane poniżej zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F) i zaznacz znakiem „X” prawidłową odpowiedź w tabeli poniżej

Treść zdania	Ocena	
Wyspa Islandia jest jednym z najmłodszych (pod względem wieku geologicznego) obiektów w Europie.	**P**	**F**
Góry Skandynawskie, Grampiany i Góry Kaledońskie to przykłady najmłodszych (pod względem wieku geologicznego) pasm górskich w Europie.	**P**	**F**
Na obszarze Tarczy Bałtyckiej oraz Tarczy Ukraińskiej będą odsłaniały się krystaliczne fundamenty skalne budujące Platformę Wschodnioeuropejską.	**P**	**F**
Platforma Wschodnioeuropejska to najstarsza (pod względem wieku geologicznego) duża jednostka strukturalna w Europie.	**P**	**F**

Zadanie 10. (0 – 5 pkt)

Zadanie wykonaj wykorzystując mapę umieszczoną na poprzedniej stronie oraz poniższą tabelę ilustrującą wybrane wśród najwyższych wulkanów w Europie. **Na mapie znakiem ▲ zaznaczono wybrane wulkany w Europie**, które ponumerowano od 1 do 4.

Zadanie 10.1.

Rozpoznaj na załączonych zdjęciach wskazane w tabeli wulkany i podpisz ich prawidłowe numery na mapie oraz litery prawidłowych zdjęć w tabeli poniżej.

Nazwa wulkanu	**Wysokość nad poziomem morza**	**Numer na mapie (1-4)**	**Zdjęcie (A-D)**
Etna	ok. 3403 m n.p.m.		
Eyjafjallajökull	ok. 1666 m n.p.m.		
Wezuwiusz	ok. 1281 m n.p.m.		
Stromboli	ok. 926 m n.p.m.		

Zadanie 10.2.

Zapisz poniżej, który z wulkanów oznaczonych na mapie: 1, 2, 3 czy 4 powstał w pobliżu dywergentnej (rozbieżnej) granicy euroazjatyckiej płyty tektonicznej i powyżej istniejącej tutaj plamy gorąca (ang *hot spot*).

_____

Zadania 11 i 12 wykonaj wykorzystując załączoną mapę.

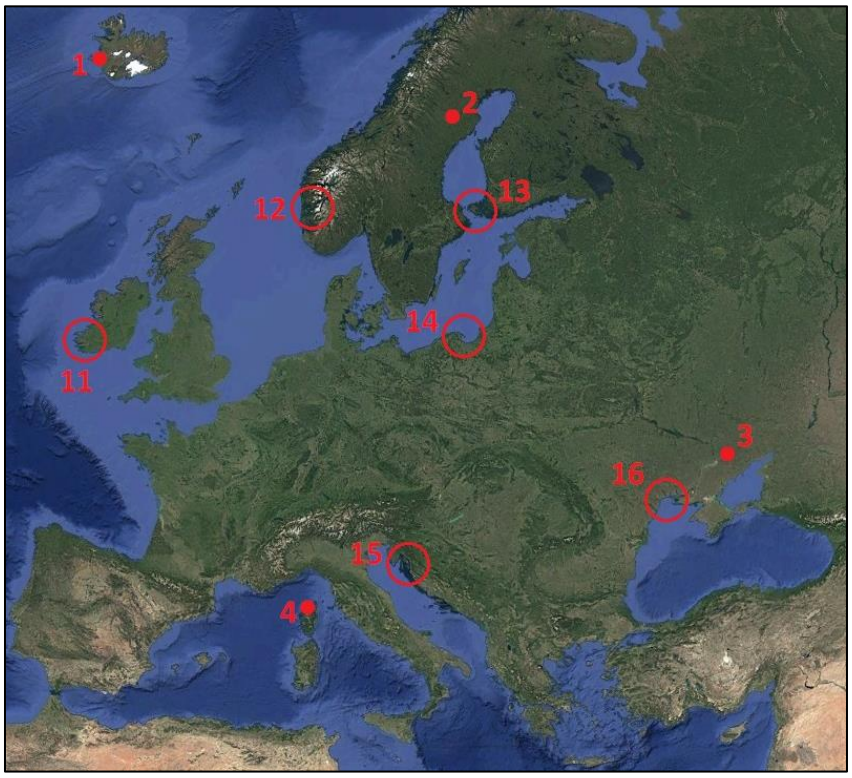

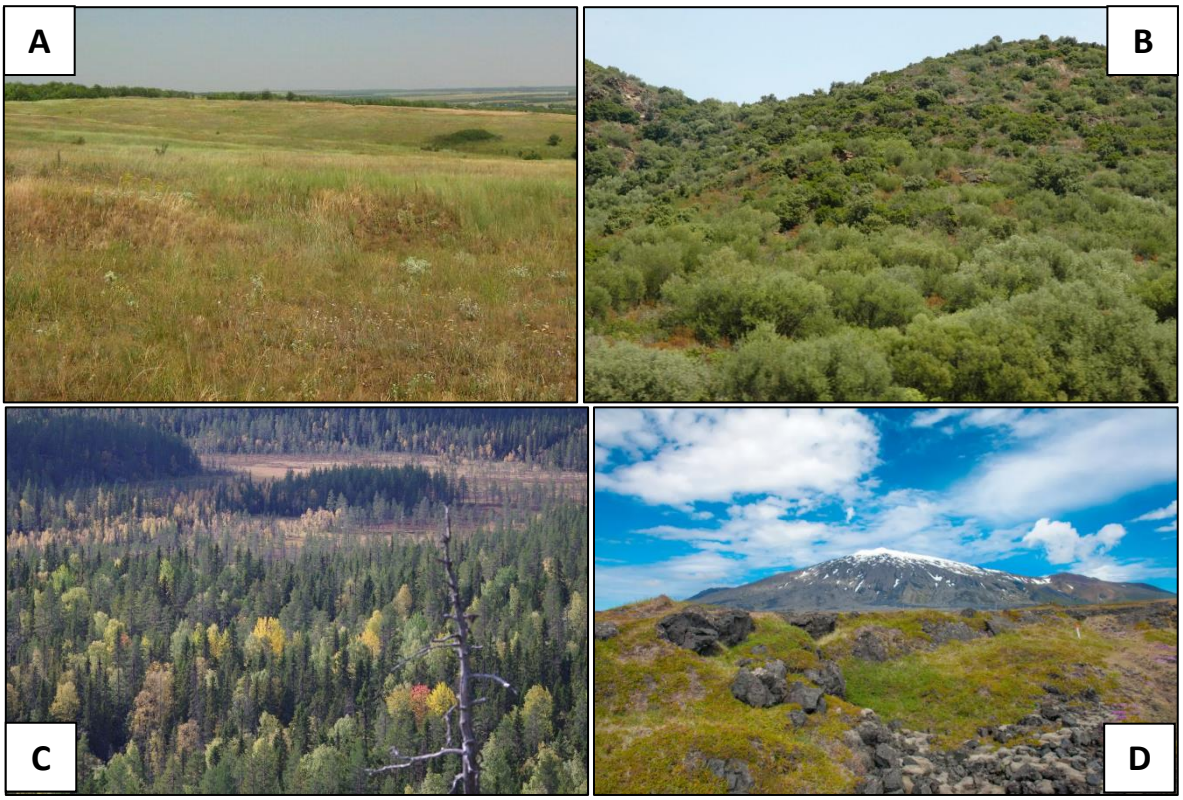
Tabela do zadania nr 11

Nr na mapie	Litera zdjęcia
1	
2	
3	
4	

Zadanie 11. (0 – 4 pkt)

Poniżej zamieszczono cztery fotografie krajobrazów klimatyczno-roślinnych w Europie.

Dopasuj zdjęcia (A-D) do właściwych punktów na mapie (1-4) – wpisz do tabeli powyżej.

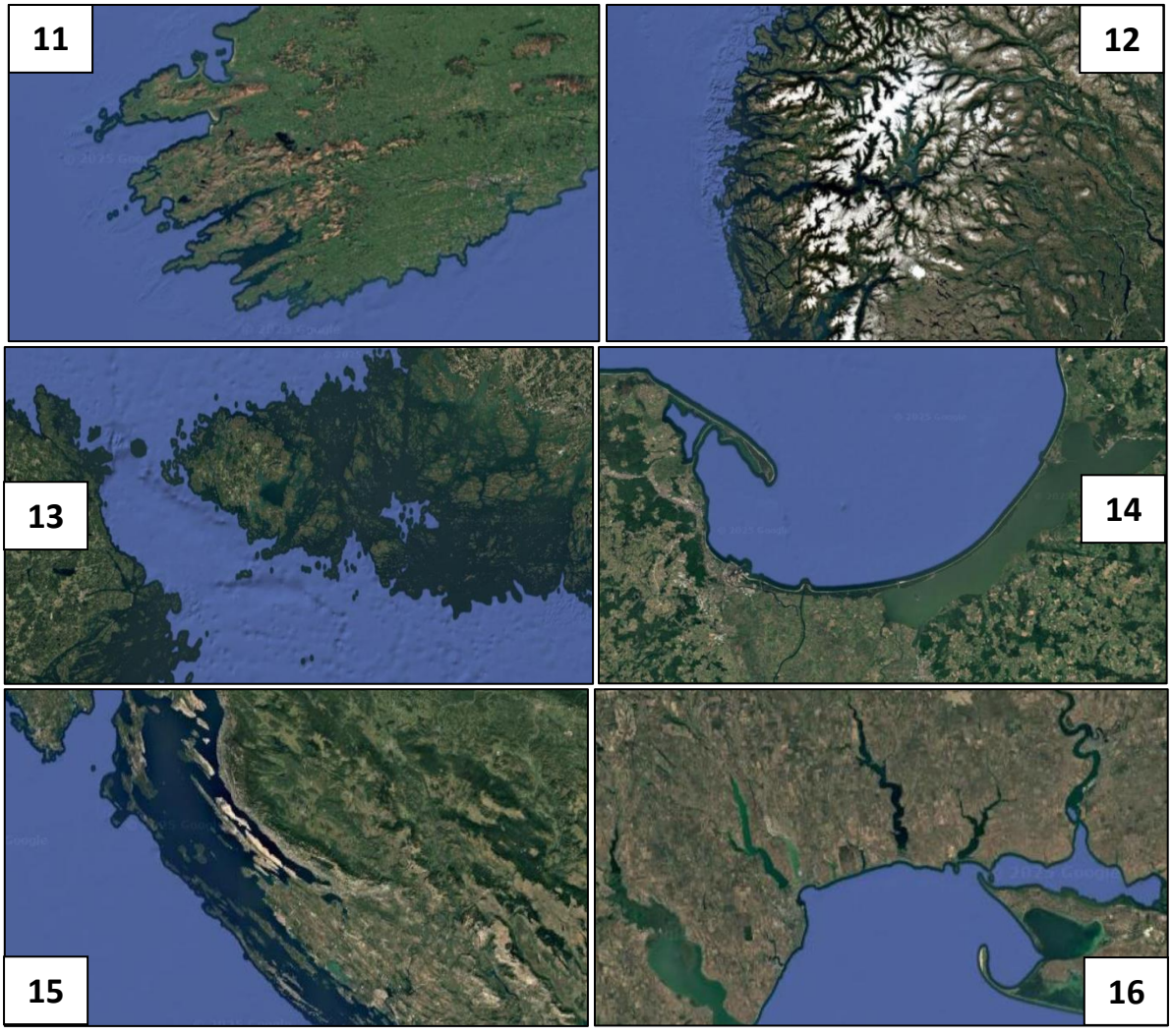

Zadanie 12. (0 – 6 pkt)

Na mapie umieszczonej na poprzedniej stronie numerami od 11 do 16 oznaczono wybrane typy wybrzeży w Europie.

Rozpoznaj typy wybrzeży morskich występujące w Europie na zdjęciach poniżej. Następnie uzupełnij tabelę przyporządkowując do nazw odpowiadające im numery zdjęć.

Nazwa typu wybrzeża morskiego (kolejność alfabetyczna)	**Numer zdjęcia (jednocześnie numer na mapie)** (wpisz poniżej)
Dalmatyńskie	
Fiordowe	
Limanowe	
Mierzejowo-zalewowe	
Riasowe	
Szkierowe	

Zadanie 13. (0 – 6 pkt)

W tabelach poniżej umieszczono nazwiska polskich i europejskich odkrywców, geografów i podróżników – wykorzystaj wybrane z nazwisk do udzielenia odpowiedzi na zadane pytania. Nazwiska uszeregowano w kolejności alfabetycznej.

Wybrani Polacy	**Wybrani Europejczycy**
Jerzy Kukuczka	Roald Amundsen
Kazimierz Nowak	Vitus Bering
Jacek Pałkiewicz	James Cook
Wanda Rutkiewicz	Bartolomeu Dias
Paweł Strzelecki	Ferdynand Magellan
Martyna Wojciechowska	Marco Polo

Z tabeli powyżej wybierz i prawidłowo dopasuj do opisów właściwe nazwiska trzech Polaków i trzech Europejczyków.

13.1. Polacy

1) *Polska alpinistka i himalaistka (1943 – 1992). Jako trzecia kobieta na Świecie i pierwsza Europejka zdobyła Mount Everest (1978), a jako pierwsza kobieta na Świecie zdobyła K2 (1986). Zaliczana jest do grona najlepszych himalaistek w historii. Pierwsze większe szczyty zdobywała jako dwudziestokilkulatka. Zginęła w wieku 49 lat podczas ataku szczytowego na Kanczendzongę w 1992 r.*

_____

2) *Polski podróżnik i odkrywca (1797 – 1873). Uważany jest za pierwszego Polaka, który odbył podróż „dookoła Świata" i odwiedził wszystkie kontynenty oprócz Antarktydy. Najbardziej znane są jego dokonania w Australii, gdzie zbadał Wielkie Góry Wododziałowe i zdobył ich najwyższy szczyt, który nazwał Górą Kościuszki, sporządzał liczne mapy, prowadził badania geologiczne i dokumentował odkrycia surowców mineralnych. W uznaniu zasług został członkiem brytyjskiego The Royal Society of London.*

_____

3) *Polski dziennikarz i podróżnik (ur. w 1942 r.). W młodości pływał na statkach. Jako trzydziestolatek zainicjował serię znakomitych podróży takich jak np. 20-dniowa piesza wędrówka przez Saharę czy samotne przepłynięcie Atlantyku. W 1996 r. odkrył obecnie uznawane źródło rzeki Amazonki (zaakceptowane przez Towarzystwo Geograficzne w Limie), czym przyczynił się do prawidłowego określenia długości tej rzeki. Opublikował szereg reportaży i książek dotyczących podróży, popularyzując wiedzę geograficzną.*

_____

13.2. Europejczycy

1) *Żeglarz pochodzenia duńskiego w służbie rosyjskiej (1681 – 1741). W XVIII wieku prowadził badania mające ustalić, czy istnieje lądowe połączenie pomiędzy Azją i Ameryką Północną. W czasie pierwszej wyprawy w 1728 r. mimo wątpliwości uznał, że brak jest takiego połączenia, swoje badania kontynuował jeszcze w czasie dwóch kolejnych ekspedycji. Upamiętniając jego dokonania nazwano morze, cieśninę i wyspę (na której zmarł w czasie ostatniej wyprawy) oraz kilka innych obiektów jego nazwiskiem.*

---

2) *Angielski żeglarz i odkrywca (1728 – 1779). Organizator i kierownik trzech wypraw dookoła Świata. W czasie swoich ekspedycji podróżował między innymi po Oceanii, gdzie wniósł wielki wkład w naniesienie na mapy głównych archipelagów regionu. Odkrył Nową Kaledonię oraz inne wyspy nazwane potem od jego nazwiska. W czasie ostatniej ze swoich wypraw odkrył Hawaje, gdzie zginął w potyczkach z tubylcami. Przyczynił się do rozwoju koncepcji kolonizacji Australii i Nowej Zelandii. W jednej z jego wypraw wzięli udział pochodzący z Pomorza badacze pochodzenia niemiecko-polskiego: Johann Reinhold Forster (ur. w Tczewie) i jego syn Johann Georg Adam Forster znany również jako Jan Jerzy Adam Forster (ur. w Mokrym Dworze k. Gdańska).*

---

3) *Wenecki (Włoski) kupiec i podróżnik (ok. 1254 – 1324). Odbył wieloletnią podróż do Chin, gdzie dotarł przez Jedwabny Szlak. Uważa się go, za jednego z pierwszych przedstawicieli cywilizacji europejskiej w Państwie Środka. Przyjmuje się, że najpierw jego ojciec i stryj w 1266 r. dotarli do Chin, najprawdopodobniej do dzisiejszego Pekinu, a w kolejną podróż wraz z nimi wyruszył już opisywany bohater. Do Chin dotarli około 1275 r. i spędzili tam 17 lat. Odkrywca przebywając w Azji Wschodniej dokonał szeregu podróży po ówczesnych Chinach i innych państwach regionu, w tym także drogą morską, którą ostatecznie rozpoczął także podróż powrotną do Wenecji. W Chinach znajduje się most nazwany na jego cześć.*

Zadanie 14. (0 – 1 pkt)

Poniżej opisano jeden z istotnych problemów demograficznych dotykających Europę.

Wiele państw europejskich znajduje się obecnie w czwartej lub nawet piątej fazie przejścia demograficznego. Obserwowany jest znaczący spadek wskaźnika urodzeń, często poniżej 10 promili. Liczba ludności Europy już niemal nie rośnie. W tym samym czasie liczba ludności na innych kontynentach, zwłaszcza w części Azji i Afryce – dynamicznie wzrasta, gdyż regiony te przeżywają eksplozję demograficzną. Z tego powodu udział ludności Europy w zaludnieniu Świata stale maleje. Jeszcze w 1900 r. było to 25% całego zaludnienia Ziemi.

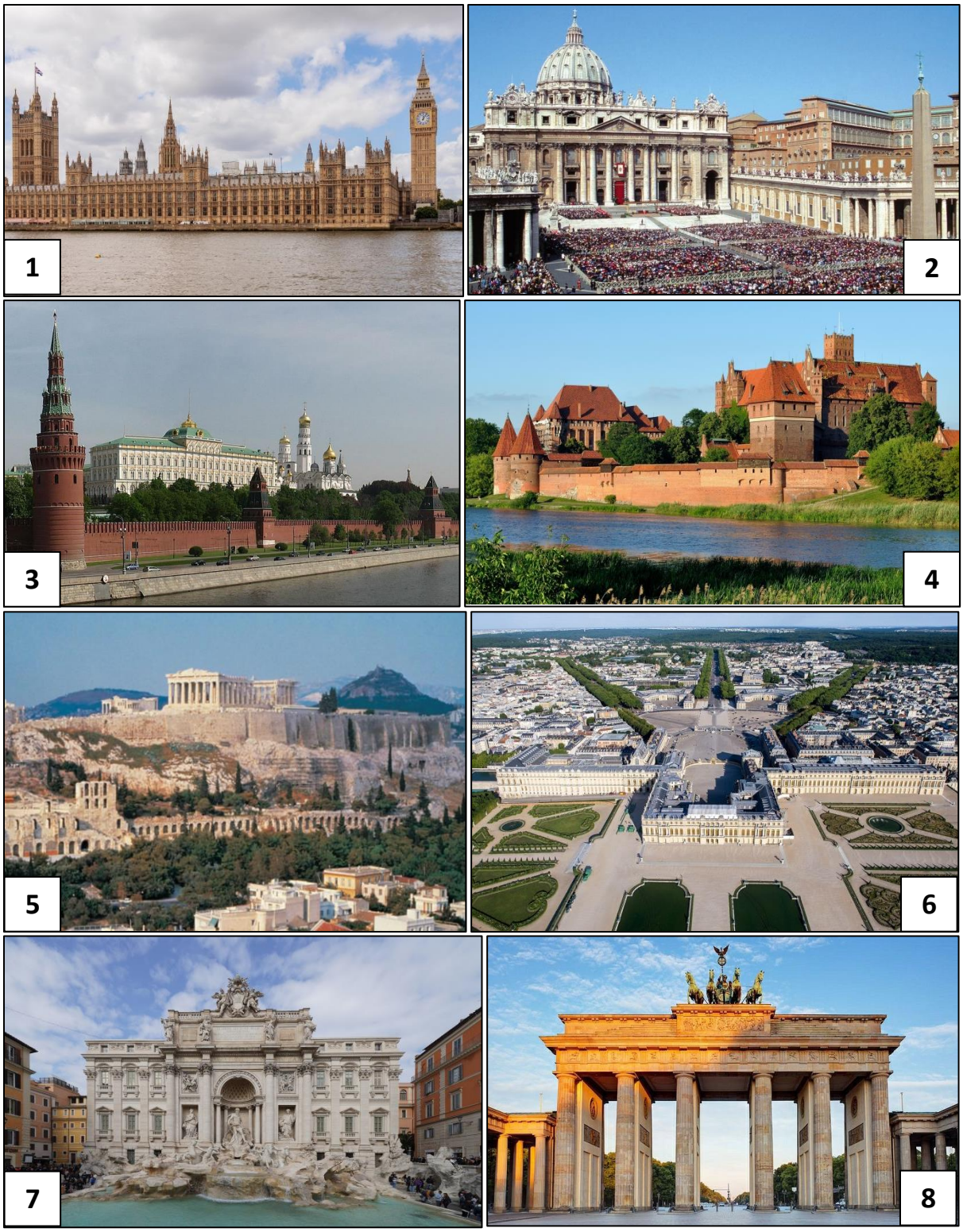
Obecnie (2025 r.) liczba ludności Europy w stosunku do całego Świata stanowi – zaznacz poprawną odpowiedź:

A) Powyżej 20% B) Między 15% a 20% C) Między 10% a 15% D) Poniżej 10%

Zadanie 15. (0 – 8 pkt)

Poniżej zamieszczono zdjęcia znaczących europejskich krajobrazów antropogenicznych.

Rozpoznaj obiekty przedstawione na zdjęciach i zapisz ich nazwy na następnej stronie.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

Zadanie 16. (0 – 3 pkt)

W tabeli poniżej zamieszczono opisy sytuacji rolnictwa w trzech państwach, a pod tabelą zaproponowano nazwy czterech krajów.

Rozpoznaj na podstawie opisów, o które kraje chodzi i wpisz ich prawidłową nazwę w tabeli.

Opis	Nazwa państwa (wpisz)
Kraj o mało sprzyjającej dla rolnictwa rzeźbie terenu, ale korzystnych warunkach termicznych. Sektor rolny pozostaje drugim najważniejszym pracodawcą po turystyce. Państwo jest drugim największy europejskim producentem oliwy z oliwek i jednym z największych światowych dostawców brzoskwiń oraz kiwi. Uprawia się tutaj także cytrusy i wytwarza sery.	
Kraj o korzystnych warunkach termicznych, glebowych i sprzyjającej rolnictwu rzeźbie terenu co przekłada się na duży rozwój tego sektora. Produkcja rolna jest wszechstronna – pomimo niewielkiej powierzchni kraju, obejmuje zarówno zboża takie jak pszenica czy kukurydza, ale też winorośl czy narodowy symbol kraju – paprykę.	
Państwo posiada dość korzystne warunki rozwoju rolnictwa, w którym jednak wykształcił się bardzo specyficzny kierunek jego rozwoju oparty o chów krów i produkcję mleka, stanowiący ponad połowę całej produkcji rolnej. Krów w tym kraju jest więcej niż jego mieszkańców, a sprzyja temu łąkowy krajobraz państwa, pozwalający (w połączeniu z klimatem) na całoroczny wypas bydła.	

Państwa do wyboru (kolejność alfabetyczna): Białoruś, Grecja, Irlandia, Węgry

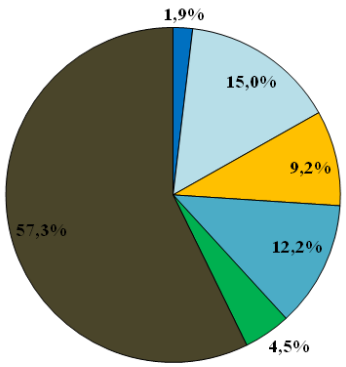
Zadanie 17. (0 – 4 pkt)

Na wykresach poniżej zamieszczono uproszczoną strukturę produkcji energii elektrycznej w sześciu państwach Europy na koniec 2024 r.

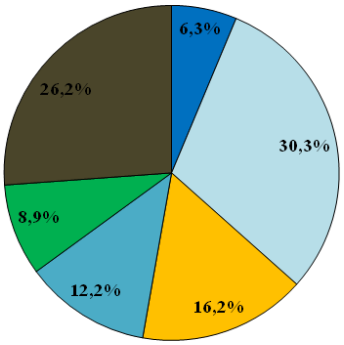
Dopasuj cztery z sześciu wykresów do odpowiadających im krajów w tabeli.

Nazwa Państwa	Francja	Hiszpania	Norwegia	Polska
Numer wykresu (wpisz)				

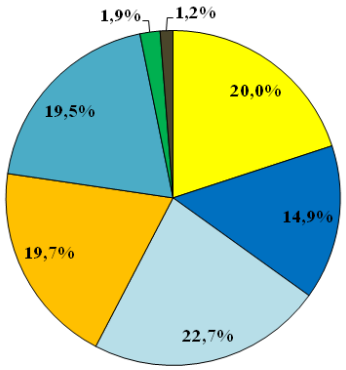
1

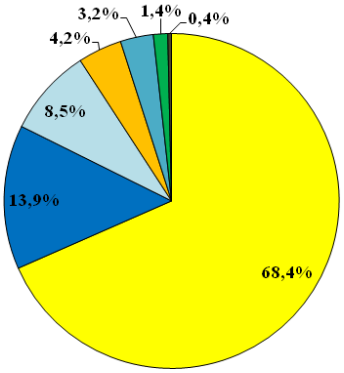
2

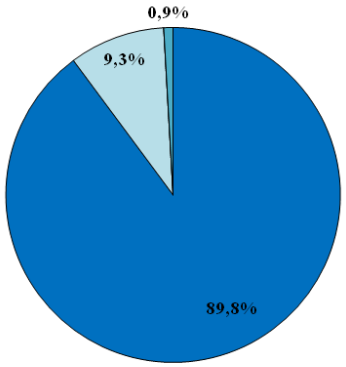
3

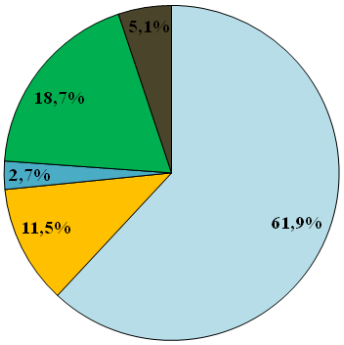
4

5

6

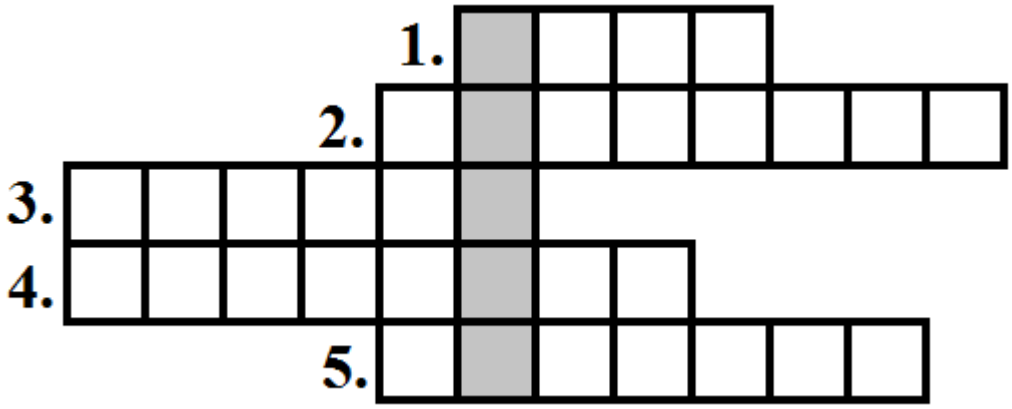

Legenda:

Energia Jądrowa | Energia Wodna | Energia Wiatru
Energia Słoneczna | Energia Gazu ziemnego | Energia Biopaliw
Energia Węgla kamiennego i brunatnego

Zadanie 18. (0 – 7 pkt)

Uzupełnij pola logogryfu oznaczone numerami od 1 do 5 na podstawie zamieszczonych poniżej zagadek. Odgadnięte hasło zapisz pod logogryfem i wyjaśnij jego znaczenie.

Zagadki do logogryfu (dotyczą dużych miast Europy):

1. Trzecie największe miasto Niderlandów, jednocześnie faktyczna siedziba większości ośrodków władzy: rządu, parlamentu i rodziny królewskiej. Nazywana bywa stolicą administracyjną, choć faktyczną stolicą konstytucyjną jest inne miasto. Tutaj znajduje się siedziba wielu instytucji prawnych takich jak Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości.

2. Drugie największe miasto Włoch, słynny ośrodek nauki, turystyki, ale też jedno z gospodarczych centrów Italii. Uchodzi za „światową stolicę mody". Mają tu siedzibę liczne włoskie przedsiębiorstwa z rynku finansowego takie jak banki, ale też włoska giełda papierów wartościowych (wł. Borsa Italiana).

3. Największe (pod względem powierzchni) miasto w Polsce – co związane jest z włączeniem do granic administracyjnych miasta części przylegającego akwenu morskiego. Jednocześnie szóste największe miasto kraju pod względem liczby ludności i największy port morski Polski. Ośrodek o bardzo bogatej historii, miejsce narodzin „Solidarności".

4. Drugie największe miasto Francji, położone w Prowansji nad Zatoką Lwią. Oprócz licznych atrakcji turystycznych, słynne stało się za sprawą nazwy hymnu narodowego kraju pochodzącej od nazwy tego miasta. Ów hymn powstał w czasie Rewolucji Francuskiej.

5. Drugie największe miasto Niemiec, stanowiące zarazem samodzielny kraj związkowy (land). Największy niemiecki port morski i jeden z trzech największych portów w Europie. Bardzo ważny niemiecki ośrodek przemysłowy i finansowy. Znajduje się tutaj Speicherstadt – obszar uchodzący za jeden z największych na Świecie kompleksów magazynowych.

Hasło (wpisz nawet, jeśli nie udało Ci się odgadnąć wszystkich zagadek w logogryfie):

_____

Wyjaśnienie hasła (wyjaśnij także wtedy, jeśli nie udało Ci się odgadnąć wszystkich zagadek w logogryfie, ale udało Ci się odgadnąć całe hasło) **– nie jest miastem**:

_____